

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.37.370/2017/7.

A tanács tagjai: . Tóth Kincső a tanács elnöke
 . Márton Gizella előadó bíró
 . Rothermel Erika bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
(I.rendű felperes címe)

II.rendű felperes neve
(II.rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:Barakonyi és Társa Baker & McKenzie
Ügyvédi Iroda
(dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán
ügyvéd, **cím**)

Az alperes: Nemzeti Adatvédelmi és
Információszabadság Hatóság
(1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet
fasor 22/C.)

Az alperes képviselője: Szabó Dudás Hargita Ügyvédi Iroda
(dr. Dudás Gábor ügyvéd,
cím)

A per tárgya: adatvédelmi ügyben hozott határozat
bírószági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:ővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság
28.K.30.283/2016/42. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 28.K.30.283/2016/42. számú ítéletét hatályában fenntartja;
- kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg fejenként az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget;
- kötelezi továbbá a felpereseket, hogy fizessenek meg fejenként az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló releváns tényállás

- [1] Az ... Magyarország legnagyobb pénzügyi szolgáltató csoportja, a felperesek ennek a csoportnak a tagjai. Az I. rendű felperes 1998-ban jött létre, 2008. szeptember 30-tól a II. rendű felperes az I. rendű felperesnek 75%-os tulajdonosa, 2014. december 10. óta kizárólagos tulajdonosa. A II. rendű felperesi pénzügyi intézet a vele hitelszerződésben álló és nem teljesítő adósok hitelszerződéseinek felmondása után a hitelt az I. rendű felperesre, mint követeléskezelőre engedményezi. Az engedményezésről az adósoknak az értesítőt a II. rendű felperes küldi meg. Az engedményezéstől számított 2-4 hónapon keresztül követelések az ún. „késői puha behajtási” szakaszban vannak, amely során az adósokat első alkalommal az I. rendű felperes írásban keresi meg, a levélhez egy „Nyilatkozat” elnevezésű válaszlevél nyomtatványt is mellékelve, amelyen az adósnak a tartozása elismeréséről és az elérhetőségeiről kell nyilatkoznia. A felszólítást két telefonhívás követi, amelyet a II. rendű felperes ... Osztályának (a továbbiakban: O.) operátorai végeznek, ők próbálják meg telefonon elérni az adósokat. Ezt követően egy újabb felszólító levelet küld az I. rendű felperes az adósoknak. A felszólító levelek mintáit az I. rendű felperes 41/2012. számú Vezérigazgatói utasítása tartalmazza.
- [2] Ha az adósok részéről bármilyen ügyfélreakció érkezik, vagy ügyfélreakció nélkül telik le a „késői puha behajtási” időszak, az I. rendű felperesnél megkezdődik a „behajtási eljárás”. A „behajtási eljárás” részét képezi valamennyi olyan jogi eljáráson kívüli cselekmény, mely közvetlen, vagy közvetett módon biztosítja az adóssal szemben fennálló követelés teljes, vagy a II. rendű felperes által elfogadott összegű megtérülését (megállapodás kötése /részletfizetésre, fizetési halasztásra/, helyszínelés, jogi eljárás megindítása, stb.).
- [3] A II. rendű felperes az ún. „késői puha behajtási” tevékenységekben, ügyfélmegkeresések (telefonos kihívás) végzésében az I. rendű felperessel 2009. december 15-én kötött megbízási szerződés alapján működik közre. A szerződésben adatfeldolgozásról nem esik szó, de a megbízott, azaz a II. rendű felperes adatfeldolgozói minőségéről sem. A szerződés szövegezése szerint a megbízás adatkezelésről szól. A 2013. január 1-jén kötött együttműködési megállapodás szerint az I. rendű felperes vállalta, hogy a „késői puha behajtási” folyamat átalakítása esetén bevonja a II. rendű felperes munkatársait a call center munkafolyamatát érintő változásokba. A II. rendű felperes Elektronikus Banki Igazgatósága a megállapodásban vállalta, hogy a II. rendű felperes O. belső eljárási rendjének átalakításába bevonja az I. rendű

felperes munkatársait.

- [4] Az I. rendű felperes a követelések behajtásának eredményéről a kontrolling szemponton túlmenően, kockázatkezelési és kockázatelemzés céljából havi rendszerességgel (személyi adatok nélküli) adatokat továbbít a II. rendű felperes részére. Az I. rendű felperes üzleti tevékenysége eredményeként keletkező adatokat a II. rendű felperes a saját céljára is felhasználja, mert - a 2015. március 4-én tett nyilatkozata szerint - az engedményezést követően is változatlanul, ugyanolyan tartalommal kezeli az ügyfelei személyes adatait, mint az engedményezés előtt. Ezt azzal indokolta, hogy a prudens banki működés biztosítása miatt kockázatkezelési szempontból a bank számára szükséges a volt ügyfeleivel kapcsolatos információk, személyes adatok rendelkezésre állása.
- [5] Az alperes 2014. szeptember 9-én adatvédelmi hatósági eljárást indított az I. rendű felperessel szemben a 2012. január 1-től az eljárás befejezéséig terjedő időtartamra a követeléskezeléssel összefüggő adatkezelési gyakorlat és az adósok és a követelésekkel kapcsolatos jogviszonyon kívül álló harmadik személyek személyes adatainak kezelése vizsgálatára. Az alperes a II. rendű felperest 2015. január 30-án vonta be az eljárásba. A hatóság bizonyítási eljárás keretében helyszíni szemlét tartott, a felpereseket nyilatkoztatta, szakértői véleményt szerzett be, majd a 2015. december 4-én kelt NAIH/2015/16/18/H. számú határozatával a felperesek jogellenes adatkezelését megtiltotta, és felhívta őket arra, hogy
- töröljék az adósnak nem minősülő harmadik személyek jogalap hiányában kezelt személyes adatait, szüntessék meg a „szomszédolási” és „szomszédhívási” gyakorlatot;
 - töröljék az adósok adóazonosítóját, az adósok egészségügyi állapotáról gyűjtött adatokat, és a jövőben különleges adatokat ne kezeljenek;
 - töröljék azokat a panasznak nem minősülő, telefonos kommunikációt rögzítő hangfelvételeket, ahol nem hangzott el tájékoztatás a rögzítésről;
 - visszavonhatatlan adatkezelési hozzájárulásokra alapozva ne végezzenek adatkezelést, az üzletszabályzataikat, illetve megállapodáskötési gyakorlatukat vizsgálják felül, és ne alkalmazzanak a jövőben visszavonhatatlan hozzájárulás igénylésére irányuló kikötéseket;
 - a jövőben a szükségesség és az adatminimalizálás elvének megfelelően az adósokról csak a követelésbehajtás teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges adatkört kezeljék és rögzítsék;
 - a lakcímváltozást bejelentő adatainak lakcímigazolványának másolatát a jövőben ne kérjék be, semmisítsék meg mindazokat az okiratmásolatokat, amelyeket jogellenesen gyűjtöttek;
 - az adatkezelési tájékoztatási gyakorlatukat az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezéseinek

megfelelően módosítsák úgy, hogy a jövőben megfelelő előzetes tájékoztatást nyújtsanak az adatalanyok részére a személyes adataik felvételekor, egyeztetésekor, a honlapon közzétett tájékoztatókban, valamint a telefonbeszélgetések megkezdésekor;

- az adatfeldolgozási megbízási szerződési gyakorlatukat vizsgálják felül, és a jövőben az adatfeldolgozók kiválasztása során legyenek tekintettel az Infotv. 10.§ (4) bekezdésében előírtakra.

Előírta, hogy a törléseket ellenőrizhető módon, adatbázisszintű naplózással hajtsák végre. Az alperes az Infotv. 61.§ (5) bekezdése alapján az I. rendű felperest 1.000.000 forint, a II. rendű felperest 5.000.000 forint adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. Elrendelte a határozatnak a hatóság honlapján történő nyilvánosságra hozatalát.

- [6] Határozatában rögzítette, hogy az engedményezett követelések jogi eljáráson kívül behajtása során a felperesek által végzett adatkezelési gyakorlatot és az I. rendű felperesnek a behajtás eredményéről a II. rendű felperes részére történő adattovábbítását vizsgálta, ez volt az eljárás tárgya. Kifejtette, hogy engedményezés esetén egyértelműen az engedményes adatkezelői minőségben jár el, mivel a követelés jogosultjává válik. A megbízási jogviszonyt illetően vizsgálandó volt, hogy az Infotv. 3.§ 9. pontja értelmében adatkezelőnek csupán a megbízó, azaz a követelés jogosultja tekinthető-e, vagy az általa megbízott követeléskezelő is. A hatóság a 2009. december 15-én kötött megbízási szerződést, a 2013. január 1-jén kötött együttműködési megállapodást és a felek nyilatkozatát értékelve arra a megállapításra jutott, hogy az engedményezést követően a II. rendű felperes megőrizte adatkezelői minőségét, mert a 2015. március 4-én kelt nyilatkozattal elismerten tovább kezeli az adósai adatait, emellett a követeléskezelésben maga is részt vesz, és az ennek eredményként keletkezett adatokat saját céljaira is felhasználja. A „késői puha behajtási” szakaszban a II. rendű felperes által üzemeltetett informatikai rendszert és az Inkasszó programot a felperesek közösen használják, mindkét cég felelős az egész adatbázis kezeléséért. A hatóság szerint a felperesek együttes/párhuzamos adatkezelőnek minősülnek, ezért kötelezte az I. rendű felperest, hogy az adatfeldolgozási megbízási szerződési gyakorlatát vizsgálja felül, és a jövőben az adatfeldolgozói kiválasztása során legyen tekintettel az Infotv. 10.§ (4) bekezdésében foglaltakra.

- [7] Az alperes rámutatott, hogy az Infotv. 4.§-a szerint csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen és a cél elérésére alkalmas (célhoz kötöttség és szükségesség elve). Ebből következően nem gyűjthetők olyan személyes adatok, amelyek az adatkezelés céljának elérésére nincsenek hatással. A hatóság az ellenőrzés során azt állapította meg, hogy a felperesek az Infotv. 4.§ (1)-(2) bekezdéseibe ütközően a szükségesnél szélesebb adatkört kezelnek: az adósok egészségi állapotára, konkrét betegségére vonatkozó

különleges adatokat, az adósok magán- és családi életét, munkakörülményeit érintő információkat, továbbá anélkül kezelik az adósok adóazonosító jelét is, hogy arra a kezdeményezésre kerülő jogi eljárások és végrehajtási eljárások megindításához szükség lenne, továbbá az I. rendű felperes az adatváltozás bejelentő úrlapon az állandó lakcím és levelezési cím változása bejelentése esetére a lakcímkártya másolatának csatolását írja elő, mely adatkezelés és annak során a személyi azonosítót és lakcímet is igazoló hatósági igazolványban szereplő adatok személyes adatoknak minősülnek, ezek az adatok - különösen a személyi azonosító - kezelésének megfelelő jogalapja törvényi felhatalmazás hiányában az érintett írásbeli hozzájárása lehet. Lakcímadat a személyiadat- és lakcímnyilvántartásból ellenőrizhető, ezért nem kell lakcímadatot igazoló közokirat másolata.

[8] A hatóság feltárta, hogy az I. rendű felperes az adósok vagyoni és jövedelmi viszonyait, munkahelyi és családi körülményeit is felméri, amely egy követeléskezeléssel foglalkozó cégnek nem jogszabályi kötelezettsége, a teherviselő képesség, illetve fizetési hajlandóság felmérése lehet egy megállapodás megkötésének feltétele, azonban ilyen döntési mechanizmust az I. rendű felperes nem igazolt. Az I. rendű felperes kommunikációs szabályzatában foglaltak alapján az adós aktuális helyzetének felmérése céljából adatot gyűjtenek az adós szülei, családtagjai, barátai vagy ismerősei jövedelmére, anyagi helyzetére is, akik esetleg anyagilag kisegítenék az adóst a szorult pénzügyi helyzetéből. Ezekből azonban semmilyen következtetés nem vonható le az adós személyére, pénzügyi helyzetére vonatkozóan. Ezek az adatok, továbbá a hitelfelvétel idején fennállt anyagi és munkakörülményekre vonatkozó kérdésekkel gyűjtött adatok sem az adós aktuális anyagi és jövedelmi helyzetét tükrözik, ezért ilyen adatok gyűjtése a célhoz kötött adatkezelés elvébe ütközik, ahogy az adós magánszféráját érintő információk is, amelyek arra irányulnak, hogy milyen bevételei és kiadásai vannak. Nem fogadta el az alperes az I. rendű felperesnek azt a védekezését, hogy az adós vagyoni jövedelmére vonatkozó adatok beszerzése jogszabályban foglalt kötelezettsége teljesítése érdekében szükséges lehet, így a Magyar Nemzeti Eszközkezelő Zrt. programjába történő bekerülés feltételeihez szükséges az adatgyűjtés. Az alperes rámutatott, hogy a 2011. évi CLXX. törvény (a továbbiakban: Tv.) rendelkezései a lakóingatlanok állam által történő megvásárlására irányuló írásbeli szándéknyilatkozat benyújtását megelőzően az adós szociális rászorultságának felmérésére nem adnak felhatalmazást, mivel kérelemre induló eljárásról van szó, ezért a követelést aktuálisan kezelő követeléskezelő a potenciális adósok vonatkozásában nem gyűjthet adatot annak előzetes ellenőrzése érdekében, hogy a Tv. 8.§ (1) bekezdés a)-h) pontjaiban meghatározott feltételek fennállnak-e.

[9] A hatóság vizsgálta az előzetes tájékoztatási kötelezettség teljesítését is, melynek során azt állapította meg, hogy a

felperesek adatkezelése tekintetében nem érvényesül az Infotv. 20.§ (1) és (2) bekezdése szerinti megfelelő tájékoztatás követelménye. A II. rendű felperes az adósok részére az engedményezési értesítőben arról nyújt tájékoztatást, hogy a honlapon közzétett adatvédelmi nyilatkozat szerint járnak el. Ez a tájékoztatás azonban a kezelt személyes adatok köréről nem nyújt információt, a törvényben megjelölt személyes adat meghatározás túl általános, nem fedi fel az adatalanyok előtt a konkrétan kezelt adatok körét. Hiányos a tájékoztatás az adatkezelés időtartama vonatkozásában is, ugyanis úgy fogalmaz, hogy a cél eléréséhez szükséges mértékben és ideig, illetve a vonatkozó törvényben előírt határidőig történik az adatkezelés. A tájékoztatás hiányossága miatt nem biztosított az érintettek számára annak lehetősége, hogy ellenőrizhessék az Infotv. 4.§ (2) bekezdésében szereplő alapelv teljesülését, azaz valóban elengedhetetlenül szükséges adatokat kezelnek-e, illetve a cél megvalósulásához szükséges mértékű-e az adatkezelés. Megállapította továbbá az alperes, hogy a tájékoztatás arra nézve nem tartalmaz információt, hogy az I. rendű felperes az Infotv. 6.§ (1) és (5) bekezdésének szó szerinti idézése mellett az adatkezelés jogalapját mely adatok kezelésére, milyen esetekben, mely jogos érdeke érvényesítése érdekében alkalmazza. Hiányolta ezért az alperes az érdekmérlegelési teszt elvégzését és a teszt eredményéről való tájékoztatását az érintetteknek, amelyből megállapítható, hogy mely jogos érdek alapján, miért tekinthető arányos korlátozásnak az, hogy az adatkezelő a beleegyezésük nélkül kezel személyes adatot. Lehetőséget kell továbbá biztosítani az érintetteknek - mutatott rá az alperes -, hogy a személyes adataik átadása előtt kérhessék az adataik törlését, illetve tiltakozhassanak az adataik kezelése ellen. Ez a tájékoztatóból azonban hiányzik.

- [10] Az I. rendű felperesnek az adatváltozás bejelentő űrlapjának tartalmát és az ezzel kapcsolatosan a honlapon elérhető bővebb tájékoztatás tartalmát is vizsgálva a hatóság, azt több szempontból is hiányosnak, illetve ellentmondó tájékoztatásnak ítélte, mert az űrlap alján az szerepelt, hogy az adatszolgáltatás önkéntes, míg az üzletszabályzat szerint az ügyfél számára kötelező volt az adatszolgáltatás. Nem került közlésre, hogy az adatkezelési jogosultságát az I. rendű felperes mire alapítja, a lakcím, az azonosító okmány száma is a változásbejelentéssel érintett adatnak minősül, és az adatkezelés jogalapjáról nem kaptak megfelelő tájékoztatást az adatalanyok. A hatóság mindebből azt a következtetés vonta le, hogy az érintettek számára az adatkezelés teljes folyamatában nem egyértelmű, hogy adatait ki, mikor, milyen célból kezeli. Nincs lehetőségük megismerni az adatkezelés folyamatában résztvevők pontos körét és adatfeldolgozói vagy adatkezelői szerepét. Az engedményezést követően az I. rendű felperes első alkalommal az adósokkal írásban veszi fel a kapcsolatot, melyhez adatgyűjtés céljából nyomtatványt is mellékel, de az adatgyűjtés céljáról megfelelő tájékoztatást nem ad, mert az

adatkezelés körülményeiről, jogalapjáról, időtartamáról semmilyen tájékoztatás nem szerepel sem a levélben, sem a mellékelte nyilatkozatban.

- [11] A telefonos kihívási rendszerben előre írt szövegeket, mint script-eket alkalmaznak. A telefonos kommunikáció rögzítésének kötelező jellegéről adott tájékoztatás megtévesztő és hiányos, az adatkezelés céljáról, az őrzési időről abban nem esik szó. Az I. rendű felperes helyett a telefonos kihívásokat a II. rendű felperes O. operátorai végzik, a call centerének feladata a beérkező hívások fogadása, amellett kimenő hívásokat is indít. A call center tevékenységét ellenőrizendő a rögzített hangfelvételek meghallgatásával az alperes megállapította, hogy nem közlik az ügyféllel, hogy minden beszélgetést rögzítenek, erre milyen célból és jogalappal kerül sor, és azt sem közlik, hogy a felvételeket mennyi ideig kezelik. A 2013. május 1-jétől módosított script-ek tartalmával sem volt elégedett az alperes, mert abból hiányzott a beszélgetések rögzítésének tényéről, céljáról és jogalapjáról történő tájékoztatás. Az adatkezelési tájékoztatás az I. rendű felperes személyes találkozóira vonatkozó kommunikációs szabályzatából is hiányzik. Összegzően azt állapította meg az alperes, hogy a felperesek megsértették az Infotv. 20.§ (1) és (2) bekezdéseiben foglalt előzetes tájékoztatási kötelezettségüket, mivel elégtelen, megtévesztő, továbbá helyenként ellentmondó tájékoztatást adtak az érintettek részére. Ezért felhívta őket a tájékoztatási gyakorlatuk átalakítására.
- [12] A hatóság megállapította, hogy az I. rendű felperes az engedményezés során a részére átadott, a követelés érvényesítéséhez szükséges személyes adatok kezelésére jogosult, azonban ezen adatkörön túli új információk gyűjtéséhez törvényi felhatalmazás hiányában az adósok hozzájárulására van szüksége. Az I. rendű felperes az adóazonosító jel kezeléséhez nem rendelkezik jogalappal, mert nem tartozik az adóazonosító jel kezelésére jogosult, az 1996. évi XX. törvény (a továbbiakban: Szaztv.) 20.§ (1) bekezdésében felsorolt szervek közé. Az egészségügyi adat különleges adatnak minősül, annak kezeléséhez törvényi felhatalmazás vagy az érintett írásos hozzájárulása szükséges. Az írásos hozzájárulás is csak akkor jogszerű, ha az az érintett mindenre kiterjedő előzetes tájékoztatásán, informált beleegyezésén alapul. Megállapította, hogy a felpereseknek a tájékoztatási gyakorlata több szempontból sem felel meg a hatályos adatvédelmi követelményeknek, ezért nem bizonyított az adatalanyok hozzájárulásának megléte. Az adatváltozás bejelentő űrlap az előzetes tájékoztatás hiányára tekintettel nem eredményez tájékozott adatkezelési hozzájárulást az azt kitöltő személy részéről. Az adósoknak aláírásra kiküldött megállapodásokban az I. rendű felperes azt a szerződéses kikötést alkalmazta, hogy az adós a jelen megállapodás aláírásával végleges és visszavonhatatlan hozzájárulását adja ahhoz, hogy a tartozás megszűnésével kapcsolatos információkat a tartozás kiegyenlítését követően a

jogosult a hitelező bank részére kiadja. A korlátozás nélküli, visszavonhatatlan hozzájárulás igénylése teljesen idegen az információs önrendelkezési jog természetétől. Korlátozás nélküli, visszavonhatatlan hozzájárulás igénylése adatvédelmi jogi szempontból jogszerűtlen, nem vezethet érvényes hozzájáruláshoz, kizárja az adattovábbítás jogszerűségét. Hangsúlyozta az alperes, hogy hozzájárulás csak akkor tekinthető megadottnak, ha az önkéntes elhatározáson vagy megfelelő tájékoztatáson alapul, határozott, félreérthetetlen, továbbá azt az érintett előzetesen adta meg. Az I. rendű felperes kommunikációs szabályzatát ebből a szempontból átvizsgálva azt állapította meg, hogy megfelelő előzetes tájékoztatás nélkül beszerzett hozzájárulás nem felel meg az Infotv. követelményeinek. Az I. rendű felperes elektronikus úton közzétett adatkezelési tájékoztatója a jogorvoslati lehetőségek címszó alatt szó szerint idézi az Infotv. 6.§ (1) és (5) bekezdéseit, azonban arra nézve nem tartalmaz információt, hogy a felsorolt jogalapokat mely adatok kezelésére, milyen esetekben, mely jogos érdeke érvényesítése érdekében alkalmazza. Az adatkezelőnek az adatkezelés megkezdésekor kell tudnia egyértelműen igazolni azt, hogy adatkezelése a jogszabályi követelményeknek maradéktalanul megfelel, és az egyes jogi érdekek összevetése nyomán kiállja az érdekmérlegelési tesztet. Ezt az I. rendű felperes nem végezte el.

[13] A jogalap megléte mellett - fejtette ki az alperes -, a jogszerű adatkezelésének feltétele az is, hogy a személyes adatok felvétele és kezelése tisztességes és törvényes legyen. Az alperes ezért vizsgálta, hogy az adatkezelés során a tisztességes adatkezelés elve érvényesül-e. Az adatkezelési gyakorlat kapcsán kifogásolta a „szomszédhívási” gyakorlatot, és tisztességtelen, jogsértő módszernek tartotta azt, hogy a követeléskezelő a követelésben nem érintett személy útján kísérelte meg az adóssal a kapcsolatfelvételt, és más személytől gyűjtött személyes adatokat az adósról, továbbá azt is, ha a jogviszonyon kívül álló, harmadik személyek személyi adatait is kezelte, melyre a követeléskezelő üzleti érdeke nem jogosít. A hitelező, a követeléskezelő magával a követeléssel kapcsolatos adatkört használhatja fel jogszerűen. Adósnak nem minősülő harmadik személyek adatainak rögzítése, nyilvántartása nem támasztható alá olyan indokkal, amely jogszerűvé, elfogadhatóvá tenné az adatkezelési cél hiányában ezen személyek adatainak kezelését, de még szükségessé vagy elfogadhatóvá sem teszi azt.

[14] A követelés behajtásának eredményéről történő adattovábbítás célja és jogalapja tekintetében a hatóság azt állapította meg, hogy a felperesek nyilatkozata szerint kontrolling szemponton túlmenően, kockázatkezelés és kockázatelemzés céljából kerültek az adatok az I. rendű felperestől továbbításra a II. rendű felperes részére, melyről - állításuk szerint - az ügyfeleket még a kölcsönszerződés megkötése során, illetve az engedményezést követően az I. rendű felperessel kötött megállapodásban tájékoztatják. Nem fogadta el a

hatóság a felperesek azon érvelését, hogy az átvett adatok nem személyes adatok, mert az információ az egyénre vonatkozóan minősül, ha az egyénről szól. A II. rendű felperes elismerte, hogy az átadott adatok célja az adott ügyfél minősítése, mert számára az a későbbi szerződés létrehozatalánál értékelendő kockázati körülményről szól, befolyásolja az ügyféllel szemben még fennálló jogviszony kockázatait is, segít az ügyfél/adós egyéb bankügyletei kockázatának megítélésében. Mindebből következően a hatóság arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű felperes az átvett adatok alapján az ügyfelet nem csupán a konkrét egyedi ügyben, hanem egyéb bankügyletei tekintetében is megítéli. Az adat megőrzi személyes jellegét ebben az adatkezelésben, mert a megfelelő adatkezelési művelettel az adat és az érintett személy összekapcsolható. Mindebből következően az adott ügyfélre vonatkozóan átvett információk is személyes adatoknak tekinthetők az Infotv. 3.§ 2. pontja értelmében. Az adatátadáshoz az adatalanyoktól visszavonhatatlan adatkezelési hozzájárulás kérése már önmagában ellentétes az Infotv. céljaival, továbbá a hozzájárulásban szereplő „faktorcég” megfogalmazásból nem derül ki annak kiléte, így az adatok további útja ismeretlen az adatalany számára. Az adattovábbításhoz – mutatott rá az alperes – megfelelő tájékoztatás nélkül nem lehet hozzájárulni és az adatkezelés jogát nem lehet engedményezni, tehát az ilyen jellegű kikötések adatvédelmi jogi szempontból jogszerűtlenek. A jövőbeli, valamikori kockázatelemzés, mint megnevezett adatkezelési cél megkérdőjelezhető, mert előre nem látható, eseti jellegű. Egy ilyen bizonytalan, esetlegesen a jövőben bekövetkező esemény nem alapozza meg az adatkezelést, és a célhoz kötöttség elvébe is ütközik. A II. rendű felperes a követelés engedményezését követő adatgyűjtéshez nem rendelkezett az adatalanyok érvényes adatkezelési hozzájárulásával.

- [15] A hatóság az Infotv. 4.§ (1) és (2) bekezdése, 5.§ (1) bekezdése, 20.§ (1) és (2) bekezdése megsértésére tekintettel bírság kiszabását is indokoltnak tartotta, melyet az Infotv. 64.§ (4) bekezdése alapján határozott meg, figyelembe véve az érintettek számát, a jogsértés súlyát és a jogsértő adatkezelés ismétlődő, folyamatos jellegét. Súlyosbító körülményként értékelte, hogy az eljárás során a felperesek ellentétes tartalmú nyilatkozatokat tettek, és figyelembe vette a felperesek pénzügyi piacon betöltött meghatározó szerepét is, valamint azt, hogy a II. rendű felperes az engedményezést követően is megőrizte adatkezelői minőségét, és domináns szereppel bírt az együttes adatkezelésben az I. rendű felperes felett gyakorolt meghatározó befolyása révén, ezért a II. rendű felperesre magasabb összegű bírságot szabott ki.

A kereseti kérelem és az alperesi ellenkérelem

- [16] A felperesek egy beadványban benyújtott keresetükben kérték az alperes határozatának felülvizsgálatát. Tagadták a jogsértések elkövetését, állították, hogy az alperes a tényállást nem

tisztázta. Előadták, hogy az alperes a releváns követeléskezelési tevékenységet nem tárta fel, annak csak kizárólag egy szűkebb részét, a behajtási eljárást vizsgálta. Előadták, hogy az adósságbehajtás és az adósságrendezés a követeléskezelés keretében egymással összeegyeztethető, és szorosan összefüggő adatkezelési célok, melyek a követeléskezelés keretében fonódnak össze, céljuk a követelés teljesítése. Ezen célok egységét kellett volna az alperesnek figyelembe vennie. Vitatták, hogy az adóazonosító jel, a különleges személyes adatok, a lakcímkártya-másolatok, a jövedelmi adatok kezelése tekintetében jogsértést követek volna el. Álláspontjuk szerint jogszabály kötelező rendelkezése folytán voltak jogosultak és kötelesek az adatok kezelésére. Az alperes nem általánosan, valamennyi kezelt adat törlését, hanem csak a jogellenesen kezelt személyes adatok törlését rendelhette volna el. Állították, hogy az adatkezelési tájékoztatásra az Infotv. 20.§ (4) bekezdése az irányadó. A telefonos hangfelvételek törlésének elrendelése jogsértő volt, mert a hangfelvételeket a felperesek a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 17/B.§ (3) bekezdése alapján kötelesek kezelni. Tagadták, hogy „szomszédolási”, „szomszédhívási” gyakorlatot folytattak volna. Munkatársaikat kioktatják, hogy nem rögzíthetik a szomszédok adatait, az adatok rögzítése legfeljebb az adós elérhetőségére vonatkozhat. Szomszéd adata csak adminisztratív hiba okából kerülhetett a nyilvántartásba. Az adattovábbítás tekintetében hivatkoztak arra, hogy már a kölcsönszerződésben történt erről tájékoztatás és a kezelt személyes adatok minőségének biztosítása is jogszerűvé teszi az adattovábbítást. Kifogásolták az alperesnek azt a megállapítását, hogy a felperesek közötti érdekeltség és a tulajdoni viszony alapján a II. rendű felperes adatfeldolgozást nem végezhet. Sérelmezték a bírság összegét is, melyet – álláspontjuk szerint – az alperes törvénytörő mérlegelési szempontok értékelésével határozott meg.

- [17] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte mindkét felperes vonatkozásában.

Az elsőfokú ítélet

- [18] Az elsőfokú bíróság a PSZÁF elnökének 14/2012.(XII.13.) számú ajánlása alapján rögzítette, hogy követeléskezelési tevékenységnek minősül az üzletszerűen nyújtott, saját vagy harmadik személyt megillető, pénzügyi szolgáltatásból származó, késedelmes, lejárt követelés érvényesítése érdekében végzett tevékenység. Ebbe a fogalomba nem tartozik bele a követelés érvényesítése érdekében indított, egyéb törvények által szabályozott jogi eljárások lefolytatása. Az alperes az ellenőrzését nem az adósságrendezés vizsgálatára folytatta le, az ellenőrzés csak a követeléskezeléssel összefüggő adatkezelési gyakorlatra vonatkozott, melynek keretén belül vizsgálta azt is, hogy a követeléssel kapcsolatos

jogviszonyon kívül álló harmadik személyek személyes adatainak kezelését is végezték-e a felperesek. Mindebből következően az alperesnek nem volt feladata, sem kötelezettsége az adósságrendezés során végzett személyes adatkezelés vizsgálata.

- [19] A bíróság megállapítása szerint az alperes a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a bizonyítékokat egyenként és összességükben is értékelte, a határozatában számot adott a bizonyítékok értékeléséről, a határozatát megfelelően indokolta. A felperesek az eljárás során nyilatkozattételi lehetőségüktől nem voltak elzárva, nyilatkozataikat az alperes megfelelően értékelte, összevetette a benyújtott szabályzatokkal és egyéb dokumentumokkal, a szakvélemény megállapításaival. Az alperes a II. rendű felperesnek az engedményezést követően betöltött szerepét helytállóan határozta meg arra figyelemmel, hogy a felperesek igazoltan közös adatbázist használtak (tranzakciós adatbázis, Inkasszó), a II. rendű felperes számára az engedményezést követően sem szűnt meg annak lehetősége, hogy ezeket az információkat felhasználja, továbbá megbízási szerződés alapján a II. rendű felperes szervezeti egysége végezte a telefonos kihívásokat. A részletfizetési megállapodást - telefonon történő előkészítés után - az I. rendű felperes jóváhagyásával kötötték, de elképzelhetetlen a bíróság szerint, hogy kizárólag az I. rendű felperes hozta meg a szükséges döntéseket, a felperesek közötti meghatározó tulajdonosi befolyás fennállása alapján, ezért az alperes helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az adatfeldolgozásnak nevezett megbízási szerződés alapján a II. rendű felperes tulajdonképpen adatkezelést végzett, mely az Infotv. 10.§ (4) bekezdésébe ütközik.
- [20] Az alperes vizsgálta az Infotv. 4.§ (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak teljesülését, a szükségesség, célhoz kötöttség és tisztességes adatkezelés elvének érvényesülését. Nincs olyan jogszabály - rögzítette a bíróság -, amely tételesen felsorolná azokat az adatokat, amelyeket a követeléskezelő cég az adósoktól elkérhet. A belső szabályzatok, az ügymenet alapján az eljárás jellege dönti el, hogy milyen adatok gyűjtése, kezelése írható elő, és milyen módszerek alkalmazásával. Szabályozással kell alátámasztani, hogy az elérni kívánt célok megvalósulása kizárólag az általuk gyűjtött személyes adatok kezelésével érhető el, más adatkezelési módszer használata nem alkalmas erre. Az alperes széleskörű bizonyítást követően helytállóan állapította meg, hogy a felperesek a szükségesnél szélesebb adatkört kezeltek, a megállapításait részben szakértői véleményre alapította. A felperesek egyes esetekben az adósok egészségi állapotára, konkrét betegségére vonatkozó különleges adatok mellett szubjektív információkat, az adósok magán- és családi életét, munkakörülményeit érintő információkat is kezeltek, melyekhez telefonhívások, személyes felkeresések révén jutottak. Ezek az adatok az engedményezés során az I. rendű felperes részére átadott, a követelés érvényesítéséhez szükséges személyes adatokon kívül eső adatok, az adatkezeléshez nem szükségesek, az átadott adatokon

kívül eső újabb adatok. Ezeknek a kezelésére csak akkor jogosult az I. rendű felperes törvényes felhatalmazás hiányában, ha ahhoz az adós hozzájárul. Egyetértett a bíróság az alperesnek az adóazonosító jel, az egészségügyi adatok kezelésével kapcsolatosan megállapított jogsértésével is, mely szerint az érintettek előzetes, önkéntes, írásbeli hozzájárulása szükséges törvényes felhatalmazás hiányában ezeknek az adatoknak a kezeléséhez, azonban ilyen hozzájárulással a felperesek nem rendelkeztek. A bíróság nem osztotta a felpereseknek azt a hivatkozását sem, hogy jogszabályok írják elő számukra az egyes személyes adatok kezelését, mert egyrészt az nem volt bizonyított, hogy kötelező jogszabályi rendelkezésekről lenne szó, másrészt a jogszabályok között hivatkozott kormányrendeletek nem törvényi szintű szabályok. Az I. rendű felperes adatvédelmi szabályzata, kommunikációs szabályzata nem tartalmazott hozzájárulás kérést az adóazonosító jel kezelésére, és ez volt megállapítható a különleges adatok esetében is. Az előzetes, megfelelő és szükséges tájékoztatás hiányossága miatt a tájékozott adatkezelési hozzájárulás megléte sem volt megállapítható. Megalapozottan kifogásolta az alperes az I. rendű felperesnek az aláírásra kiküldött megállapodásban kikötött visszavonhatatlan hozzájárulás adásának előírását, amely az adatok banknak történő átadására vonatkoztak. Nem fogadható el e körben, hogy már a kölcsönszerződés aláírásakor az adós előzetes hozzájárulását adja egy későbbi adattovábbításhoz. A visszavonhatatlan hozzájárulás igénylése egyébként az információs önrendelkezési jog természetével is ellentétes, melyet az adatvédelmi biztos már több alkalommal megállapított és a közreadott véleményeiben ki is fejtett. Hangsúlyozta a bíróság, hogy új jogalapra az adatkezelőnek az adatkezelés megkezdésekor kell hivatkoznia az érdekmérlegelési teszt elvégzésével, mely a jelen esetekben vizsgált területeken nem került sor. Az előzetes érdekmérlegelési teszt hiánya miatt ezért az I. rendű felperes érdekmérlegelési jogalapra a vizsgált időszakban jogszerűen nem hivatkozhatott. Az alperes helytállóan állapította meg az adatkezeléssel kapcsolatos egyértelmű és megfelelő tájékoztatás megtörténtének hiányát, mely hiányos tájékoztatással összefüggésben a hiányos tájékoztatás után adott hozzájárulás sem tekinthető jogszerűnek. Mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy az Infotv. 6.§ (1) bekezdése és (5) bekezdése, továbbá az Európai Parlament és Tanács 95/46/EK Irányelve (a továbbiakban: Adatvédelmi Irányelv) felperesek által hivatkozott, közvetlenül alkalmazandó 7. cikk b) és f) pontjai alapján sem minősült jogszerűnek az adattovábbítás. Az Infotv. 6.§ (6) bekezdése alapján a bíróság kifejtette, hogy ez csak a kérelemre indult eljárásokban teszi lehetővé a vélelem alkalmazását. A követeléskezelési tevékenység nem az ügyfél kérelmére indult, ezért ez a rendelkezés nem alkalmazható. A kölcsönszerződés megkötésekor megadott visszavonhatatlan hozzájárulás tekintetében ez a vélelem szintén nem alkalmazható. A kérelemre indult eljárás az adósságrendezési

eljárás, amely jelen vizsgálat tárgyát nem képezte.

- [21] A követeléskezelés során csak olyan eszközök, módszerek alkalmazhatók, amelyek az adatvédelmi jogszabályoknak is megfelelnek. Törvényi felhatalmazás vagy az érintett hozzájárulása nélkül törvénysértő a személyi adatok gyűjtése, kezelése. A telefonos kihívásokkal a felperesek olyan „szomszédolási”, „szomszédhívási” gyakorlatot is folytattak és olyan adatokhoz jutottak hozzá, amelyre nézve nem volt meg az érintett hozzájárulása, továbbá ezáltal a követeléskezeléssel érintett jogviszonyon kívüli harmadik személy adataihoz is hozzájutottak és azt kezelték. Erre se jogszabályi alapjuk nem volt, sem az érintettek hozzájárulása nem volt meg, és az adatkezelési cél sem volt igazolt. A bíróság szerint az Infotv. 6.§ (6) bekezdése nem írhatja felül az Infotv. 5.§ (2) bekezdésében rögzített írásbeliség elvét, így a különleges személyi adatok, de általában a személyes adatok vonatkozásában sem alkalmazható a vélelem, ezért a cél nélkül kezelt különleges adatok törléséről az alperes helytállón döntött. Az előzetes tájékoztatás követelménye tekintetében az alperes helytállón alkalmazta az Infotv. 20.§ (1) és (2) bekezdéseit, mert a bíróság megítélése szerint az Infotv. 20.§ (4) bekezdése nem volt alkalmazható. A felpereseknek rendelkezésre állt a közvetlen tájékoztatás lehetősége, annak nyilvánvaló akadálya nem lehetett sem az ügyelek száma, sem a levelezéssel felmerülő kézbesítési költség. Szabályzataikban a kapcsolatfelvétel előírás volt, a levélminták rendelkezésre álltak, így a tájékoztatást ezen az úton is megfelelően megadhatták volna.
- [22] A bírság kiszabása körében a bíróság azt állapította meg, hogy az alperes döntése okszerű mérlegelésen alapult. A mérlegelés szempontjai között értékelni kellett, hogy nagyszámú ügyfélkört érintett a jogellenes adatkezelés, a jogosulatlan adatkezeléssel érintett harmadik személyek száma is bizonyítottan 268 volt és 601 bejegyzésben volt a betegsége utaló személyes adat is feltüntetve. Az alperes a bírság kiszabása során jogszerűen vette figyelembe a II. rendű felperes domináns szerepét, adatkezelői minőségét. Az alperes a jogsértő adatkezelést annak folyamatossága miatt értékelte ismétlődőnek, mivel az a vizsgált időszakban mindvégig fennállt. A felperesek állításával szemben az alperes a bírságolási előzmény, korábbi marasztalás hiányában ismételt jogsértést nem vett figyelembe és nem értékelte. A felpereseknek az eljárás során tett ellentétes nyilatkozatait az alperes kis mértékben bírságnövelő tényezőként értékelte. Nem vette figyelembe viszont az Infotv. 68.§ (2) bekezdésének, 10.§ (4) bekezdésének megsértését. A bíróság megítélése szerint az alperes a bírság kiszabásakor a mérlegelési szempontokról megfelelően számot adott, azt megfelelően értékelve hozta meg a határozatát, amely a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B.§ rendelkezéseinek is megfelelt.
- [23] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [24] A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetüknek helyt adó határozat hozatalát, azaz az alperesi határozat hatályon kívül helyezése mellett az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. Törvényes határidőben a felülvizsgálati kérelmüket kiegészítették.
- [25] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti az Infotv. 4.§ (1) és (2) bekezdéseit, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50.§ (1) és (6) bekezdéseit, mert a célhoz kötöttség és az adatminimalizálás elvével összefüggésben az alperesi vizsgálatnak a követeléskezelést is átfogóan kellett volna értékelnie, az adósságrendezési cél figyelembe vétele jogszabálysértően került mellőzésre. Mivel az I. rendű felperes követeléskezelő vállalkozás, az adatkezelése az adósságrendezésre is kiterjed, ez az adósságbehajtással párhuzamosan folyik, ezért az adósságbehajtás és adósságrendezés egymással összeegyeztethető adatkezelési céloknak minősülnek, melyek szoros kapcsolatban állnak az adatkezelések során is. Az I. rendű felperes a behajtás során az adósokat jogszerűen tájékoztatja az adósságrendezés lehetőségéről, jogszerűen veszi fel az adósságrendezéséhez szükséges adatokat, a követelés módosításához jogszerűen használja fel a követeléssel kapcsolatos adatokat, illetve ellenőrzi a megkapott adatok minőségét, pontosságát. Mivel ténylegesen fizetéskönnyítést, illetve követelés-elengedést is nyújtanak az adósoknak, az adatok kezelése nem behajtási célból történt. Az adósságrendezési cél figyelembevételével kellett volna a követeléskezelési tevékenység körében a tényállást feltárni.
- [26] Az alperes az adatfeldolgozói minősítés kérdésében az Infotv. 10.§ (4) bekezdésébe és az Adatvédelmi Irányelv 17. cikk (1)-(3) bekezdésébe ütközően döntött, és ezt a bíróság is törvénysértően tekintette jogszerűnek. A II. rendű felperes kizárólag adatfeldolgozóként járt el a call center üzemeltetéssel, a tárhelyszolgáltatás és az adatrögzítés vonatkozásában. Az adatkezelését az I. rendű felperes megbízása alapján végezte, ezért az adatfeldolgozások során nem minősült harmadik személynek. A II. rendű felperes kizárólag az adósok teljesítésének eredménye vonatkozásában járt el adatkezelőként, mely az adatrögzítési tevékenységtől független volt, és az I. rendű felperes adattovábbításának eredménye volt. A jogerős ítélet törvénysértően állapította meg, hogy a felperesek közötti tulajdonosi kapcsolat kizárja az adatfeldolgozási szerződés megkötését. Nem eredményez - állításuk szerint - a feldolgozandó személyes adatokat felhasználó üzleti tevékenységben való érdekeltséget annak ténye, hogy az adatfeldolgozóként eljáró II. rendű felperes az I. rendű felperes részvényeinek 100%-os tulajdonosa. Keresetükben ehhez kapcsolódóan

előzetes döntéshozatali eljárást is kezdeményeztek, azonban a bíróság arról nem döntött és az elutasításnak indokát sem adta.

- [27] Az adóazonosító jel kezelése tekintetében az ítélet tényállásellenes, mert azt tartalmazza, hogy a felperesek nem kötelesek az adósok adóazonosítójának kezelésére. Tévesen hivatkozik a bíróság arra is, hogy az adatkezeléshez a jogalapot nem törvényi szintű jogszabályok rögzítik. Az ítélet e tényeket jogszabálysértően állapítja meg, az Infotv. 5.§ (1) bekezdés b) pontjába, 6.§ (5) bekezdés a) pontjába ütközően. Keresetükben számos törvényi és kormányrendeleti szintű szabályra mint adatkezelési jogalapra hivatkoztak. A bíróság azt a kereseti kérelmüket, hogy a törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendeletek előírásai törvényi szintű adatkezelési jogalapnak minősülnek, jogszabálysértően nem bírálta el. Felülvizsgálati kérelmük kiegészítésében hivatkoztak arra, hogy az ítélet nincs összhangban az Alaptörvény T. cikkével, VI. cikkével, 15. cikk (4) bekezdésével, az Adatvédelmi Irányelv 7. cikk c) pontjával sem. E körben indítványozták az Alkotmánybíróság megkeresését, továbbá előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is kérték az Irányelv 7. cikk c) pontja és az Infotv. 5.§ (1) bekezdés b) pontjának ellentétére utalással.
- [28] Sérelmezték, hogy a bíróság az Infotv. 6.§ (6) bekezdésének alkalmazását kizárta, mert álláspontja szerint az adósságrendezés nem az ügyfél kérelmére indult. Az ítélet tényállás-ellenesen tulajdonítja a felpereseknek azt az állítást, hogy az adós már a kölcsönszerződés megkötésekor megadott visszavonhatatlan hozzájárulásával megtette ennek a rendelkezésnek az alkalmazására lehetőséget adó nyilatkozatot. A felperesek ilyen állítást nem tettek sem az eljárás, sem a per során. Állították, hogy az adósságrendezési eljárás kérelemre indul, melyre az Infotv. 6.§ (6) bekezdése alkalmazandó. Ennek keretében adják meg az adósok azokat az információkat, amelyet az I. rendű felperes az adósságrendezés elbírálásához használ fel. Az adósságrendezés - részletfizetés nyújtása, vagy az adósság elengedése - az adós kérelmére, annak együttműködésével indul meg, ezért ez kérelemre indult eljárás.
- [29] A különleges adatok tekintetében az Infotv. 6.§ (6) bekezdése jogalapot biztosít a különleges, személyes adatok kezelésére. Jogszabálysértő módon, az Infotv. 5.§ (2) bekezdés a) pontjába és 6.§ (6) bekezdésébe ütközően állapította meg az ítélet, hogy az ilyen adat kezeléséhez írásbeli hozzájárulás szükséges. Felülvizsgálati kérelem kiegészítésükben e körben az egészségügyi személyes adatok kezeléséről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) 4.§ (3) bekezdését hívták fel. A különleges adatok tekintetében a célhoz kötöttség és az adatminimalizálás elvével összefüggésben hivatkoztak az Infotv. 4.§ (1) és (2) bekezdésének megsértésére. Állították, hogy a szükségesnél tágabb kört nem kezeltek, az I. rendű felperes az adósok önkéntes adatszolgáltatása alapján kezelte az adósok magán- és családi életét, munkakörülményeit érintő információkat a követelés

rendezése céljából. Előadták, hogy önkéntes adatszolgáltatás alapján jogszerűen kezelhetőek ezek az adatok és információk.

- [30] Kifogásolták az ítéletnek a „szomszédhívások”-kal kapcsolatos megállapításait is, mert „szomszédhívási” gyakorlatot nem folytattak, arra kizárólag csak akkor kerülhetett sor, ha az adós telefonját a szomszéd vette el, vagy az adós letagadta saját magát és a telefont egy szomszédjával vetette fel. E körben hivatkoztak a kommunikációs szabályzatuk előírására is, továbbá arra, hogy a telefonos kihívási rendszer sem tett lehetővé szomszédhívást.
- [31] A tájékoztatási gyakorlatot illetően állították, hogy arra az Infotv. 20.§ (1) és (2) bekezdése nem alkalmazható és a bíróság törvénysértően mellőzte a 20.§ (4) bekezdésének alkalmazását. Előadták, hogy az I. rendű felperes az adósok közvetlen elérésére törekszik, azonban lehetetlen minden adóst közvetlenül elérni, ezért a tájékoztató nyilvános linkje elérhető volt a felszólító leveleken, nyomtatványokon és az I. rendű felperes közzététel útján is teljesítette a tájékoztatási kötelezettségét. A tájékoztatás lehetetlenségére és magas költségeire is hivatkoztak az eljárás során, amelyet a bíróság figyelmen kívül hagyott.
- [32] A behajtás eredményéről adott adattovábbítás körében a bíróság - a felperesek szerint - megsértette az Infotv. 6.§ (5) bekezdés a) pontját, mert e rendelkezés alapján jogszerű volt az adattovábbítás. Sérelmezték, hogy ezt a kereseti kérelmüket a bíróság nem bírálta el, csak a kölcsönszerződés aláírásakor adott hozzájárulást vizsgálta a bíróság, amely egyértelműen meghatalmazott személyre, a II. rendű felperesre vonatkozott, ezért újabb hozzájárulás beszerzése nem kellett az adattovábbításhoz.
- [33] A bírság kiszabása során a bíróság a jogsértő adatkezelést annak folyamatossága miatt ismétlődőnek értékelve, mint súlyosbító körülményt jogszerűnek ítélte, mellyel megsértette az Infotv. 61.§ (1) és (4) bekezdését. Az ismétlődő jelleg tévesen került értékelésre, ez legfeljebb ismételt jogsértés esetén lenne megállapítható, és lehetne súlyosbító körülményként értékelhető.
- [34] Jogszabálysértés megjelölése nélkül hivatkoztak arra, hogy a bíróság több kereseti kérelmüket nem bírálta el, így a telefonos hangfelvételek törlésére való kötelezéssel kapcsolatban az Fgytv. 17/B.§ (3) bekezdésének, a keresetlevél 2.6.2. pontjában (helyesen: 2.3. pontjában) az Infotv. 6.§ (5) bekezdés a) pontjára való hivatkozásukat az adatkezelés jogalapjával kapcsolatban, továbbá az adóazonosító jel kezelésével összefüggésben ugyanezen rendelkezésre való hivatkozásukat, a lakcímadatok kezelésével kapcsolatosan az Infotv. 4.§ (4) bekezdés és 5.§ (1) bekezdés b) pontjának megsértését, továbbá a hangfelvételek törlésére való kötelezés jogellenességével kapcsolatosan a keresetlevélük 2.2.2. pontjában foglalt kérelmüket és a bírságösszeg mérlegelésével kapcsolatosan az egyes mérlegelési szempontok jogellenességét állító keresetüket a keresetlevél 2.7.6. pontjában foglaltak szerint. Mindezek alapján álláspontjuk szerint a jogerős ítélet törvénysértő, ezért kérték a felülvizsgálati kérelem petitumában foglalt döntés meghozatalát.

- [35] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [36] A felperesek felülvizsgálati kérelme alaptalan.
- [37] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 272.§ (2) bekezdése és 275.§ (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelemmel élő fél kötelezettsége a jogszabálysértés pontos, jogszabályhelyre is kiterjedő megjelölése. A jogszabályhely megjelölése nélkül előterjesztett jogszabálysértés, illetve anyagi jogsértés elbírálatlanságának kifogásolása eljárási jogsértés megjelölése nélkül azt eredményezi a Pp. 272.§ (2) bekezdésében foglalt előírás folytán, hogy ezek a jogsértések érdemben nem bírálhatóak el.
- [38] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az adatfeldolgozói minősítés körében az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének elutasítása és a döntés indoka hiányát kifogásoló felülvizsgálati kérelmükhöz konkrét jogszabálysértést nem jelöltek meg, ezért az érdemben nem vizsgálható, hogy az elsőfokú bíróság e körben követett-e el jogsértést.
- [39] A felperesek továbbá hivatkoztak arra is, hogy az adóazonosító jel kezelése kormányrendeleti szintű előírás alapján is jogszerű az Infotv. 6.§ (5) bekezdés a) pontja alapján, azonban ezt a kereseti kérelmüket a bíróság nem bírálta el, melyhez a felperesek konkrét eljárási jogsértésre vonatkozó jogszabályhelyet nem társítottak, ezért ez a kifogás érdemben szintén nem vizsgálható felül. A felperesek az adóazonosító jel kezelésének törvényi szintű szabályozáshoz kötése kapcsán kérték az Alkotmánybíróság eljárása és előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, mely kezdeményezéseket a Kúria a jogszabálysértés érdemi vizsgálatának hiánya okán nem látta teljesíthetőnek, mert nem nyílt meg az érdemi felülvizsgálat lehetősége ebben a jogkérdésben.
- [40] A felperesek a felülvizsgálati kérelmük 1.4. pontjához kapcsolódóan iratellenes ténymegállapítást kifogásoltak, mely iratellenességhez konkrét jogszabálysértést nem jelöltek meg, így ez az iratellenesség a jogszabálysértés megjelölése hiánya okán szintén nem vizsgálható. A felperesek a szomszédhívások kifogásolása kapcsán a felülvizsgálati kérelem kiegészítésükben az 1.7. ponthoz jogszabálysértést nem jelöltek meg, ezért ez emiatt nem vizsgálható érdemben. A felperesek felülvizsgálati kérelmük 2. pontjában sorolták fel, hogy mely kereseti kérelmük elbírálását hiányolják, azonban ehhez eljárási jogszabálysértést nem jelöltek meg, ezért a kereseti kérelmük elbírálatlansága, mint eljárási jogszabálysértés, bíróság által megsértett jogszabály megjelölése hiányában nem bírálható el.

[41] Az érdemben felülbírálnak jogszabálysértések körében elsőként a Kúria a követeléskezelés, adósságbehajtás, adósságrendezés kérdését vizsgálta, melyhez kapcsolódóan a felperesek Ket. 50.§ (6) bekezdésének, az Infotv. 4.§ (1) és (2) bekezdésének megsértésére hivatkoztak. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a követeléskezelési tevékenység meghatározásaként a bíróság a PSZÁF elnökének 14/2012.(XII.13.) számú ajánlására helytállóan hivatkozott. A követeléskezelési tevékenység fogalmába az ajánlás szerint nem tartozik bele a követelés érvényesítése érdekében indított, egyéb törvények által szabályozott jogi eljárások lefolytatása, ezért a követeléskezelés a jogi úton történő adósságrendezést nem öleli fel, arra nem terjed ki. Az alperes a határozata 2. pontjában egyértelművé tette, hogy a vizsgálat tárgyát a követeléskezeléssel összefüggő adatkezelési gyakorlat vizsgálata képezi, amelynek során vizsgálja az adósok és a követelésekkel kapcsolatos jogviszonyon kívül álló harmadik személyek személyi adatainak kezelését is. Mivel az adatvédelmi hatósági eljárás a követeléskezelésen belül a nem jogi úton történő adósságrendezéssel kapcsolatos adatkezelést is érintette, a hatóság a határozata 19-22. oldalain írtak alapján vizsgálta az áthidaló megoldás, a részletfizetés alkalmazhatósága érdekében gyűjtött adatokat is. Egyrészt azt állapította meg a vizsgálat, hogy nem az aktuális anyagi és jövedelmi helyzetre vonatkozó adatokat is és olyan magánszférát érintő információkat is gyűjtenek, amelyek az adósságrendezés ilyen módjához, módozatához nem szükségesek, továbbá nem dokumentált olyan döntési mechanizmus, amelyhez szükséges a teherviselő képesség, a fizetési hajlandóság előre meghatározott követelményeknek való megfelelés érdekében való gyűjtése. Az Infotv. 4.§ (1) és (2) bekezdésében foglalt adatminimalizálás (szükségesség) elve és a célhoz kötöttség elve erre a vizsgálati tárgykörre tekintettel kerülhetett csak figyelembevételre, megítélésre, és ezeknek az elveknek a követelményeit csak a követeléskezeléssel, adósságbehajtással kapcsolatos feladatköröket felölelő adatkezelésekkel összefüggésben lehetett vizsgálni. Mindazok az indokok, amelyeket a felperesek annak kapcsán hoztak fel, hogy a különleges adatokat, az adóazonosító jeleket, és egyéb, az adósok magánéletét, családi életét, munkakörülményeit érintő információkat az adósságrendezés céljából kezelték, nem lehetett megalapozott, mert az adósságbehajtáshoz ezek az információk, adatok minden adóstól begyűjtendőnek nem voltak szükségesek, és az adósságbehajtás céljához sem voltak szükségesek, továbbá ehhez kapcsolódó döntési mechanizmus sem volt igazolt. E jogi következtetéshez társított hatósági ténymegállapításokat a felperesek a per során nem cáfolták.

[42] A II. rendű felperes adatkezelővé minősítésére megalapozottan került sor. A nem vitatott tényállás szerint a II. rendű felperes az I. rendű felperesre engedményezett követelések tekintetében a

teljes hitelaktát átadta az I. rendű felperes részére. A II. rendű felperes nyilatkozata alapján megállapítható volt az is, hogy a II. rendű felperes az engedményezést követően továbbra is kezelte az ügyfelei személyes adatait. Tényként került megállapításra az is, hogy az I. és II. rendű felperes közös adatbázist használt a határozat 2.2. pontjában megállapítottak szerint. A 2009. december 15-én kötött megbízási szerződés szerint az I. rendű felperes azzal bízta meg a II. rendű felperest, hogy a „késői puha behajtási” tevékenységet lássa el, telefonos kihívások végzésével. Az I. rendű felperes rendszeresen megküldte a II. rendű felperes részére a követelés behajtásának eredményeként az adatokat, a személyes adatok nélkül. A II. rendű felperes állítása szerint a kockázatok minimalizálása érdekében elemzi a múltbeli eseményeket, a törlesztési magatartásokat, fizetési készségeket, fizetési képességeket, és mindezen adatok elemzési és kontrolling célokat szolgálnak. A II. rendű felperes a követeléskezelési folyamatban részt vett, arról minden információt, adatot megszerzett és saját céljaira felhasznált. A II. rendű felperes 75%-os, majd kizárólagos tulajdonosa az I. rendű felperesnek, az üzleti tevékenységében ezért érdekeltnek tekinthető, emiatt a megbízási szerződésnek az Infotv. 10.§ (4) bekezdésébe ütközése megállapítható volt. A II. rendű felperes egyebekben sem lenne csak adatfeldolgozónak minősíthető a call center üzemeltetése, a tárhely-szolgáltatás, az adatrögzítés vonatkozásában, mert a követeléskezelés teljes folyamatában részt vett, annak eredményként keletkező adatokat saját célra felhasználta, és ugyanazt az informatikai rendszert és Inkasszó programot használta mindkét felperes. Mindezekre a körülményekre tekintettel az alperes helytállóan állapította meg, hogy a felperesek együttes/párhuzamos adatkezelők.

[43] Mivel a Kúria nemcsak az Infotv. 10.§ (4) bekezdésének értelmezésével, hanem egyéb tényekre, azok megfelelő (egyenkénti és összességében való) értékelésére alapított adatkezelői minősítéssel is egyetértett, a felpereseknek az ebben a jogkérdésben az elsőfokú eljárásban indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás iránti kezdeményezését nem tartotta indokoltnak, mert a kezdeményezés során hozott döntés az ügy érdemére kihatással nem lehet.

[44] A felperesek az adóazonosító jel kezelése kapcsán törvényi adatkezelési jogalapra hivatkoztak, így az adózás rendjéről szóló törvény 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 46.§-ára és 52.§ (5) bekezdésére, mely rendelkezések a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján követelésből történő elengedés esetén kiállítandó igazolásra és ezzel összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkoznak, mely tevékenységek azonban nem voltak a vizsgálat tárgyához kapcsolódó követeléskezeléshez igazoltan kapcsolódóak, így a jelen vizsgálattal érintett eljárásban nem voltak figyelembe vehetők. A felperesek hivatkoztak továbbá Szaztv. 19.§-ára is, azonban az I. rendű felperes nem tartozik az adóazonosító jel kezelésére jogosult, a Szaztv. 20.§ (1)

bekezdésében taxatív felsorolt szervek közé, ezért az adóazonosító jel kezelésére a Szaztv. 7.§ (2) bekezdése és az Infotv. 5.§ (1) bekezdés a) pontja alapján kizárólag az érintettek előzetes önkéntes írásos hozzájárulása mellett lenne jogosult. A felperesek azonban ilyen hozzájárulással nem rendelkeztek, törvényi adatkezelési jogalapjuk nem állt fenn az adósságbehajtására vonatkozóan, így ha némely esetben fel is merült az Art. fenti rendelkezéseinek alkalmazhatósága, nem alapozta meg, hogy az adóazonosító jelet minden adóstól, annak törvényi indoka nélkül megköveteljék, elegendő azt a megállapodás megkötésekor bekérni.

- [45] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kifogásolták, hogy a kérelemre induló adósságrendezés során a bíróság nem vette figyelembe az Infotv. 6.§ (6) bekezdésében foglalt, a személyes adatok tekintetében az érintett hozzájárulására vonatkozó törvényi vélelem fennállását. Az adósságrendezésnek a jogi út igénybevétele nélküli módozataira nincs kihatással az, hogy a felperesek azt állítják, hogy az adósságrendezés kérelemre indul. A felperesek a személyes adatok vonatkozásában egyrészt azt állították, hogy azokat az adósok önkéntesen szolgáltatták (felülvizsgálati kérelem 1.5, 1.6. pontja), másrészt arra hivatkoztak, hogy az eljárás kérelemre induló jellege miatt a hozzájárulást vélelmezni kell. A felperesek a személyes adatokat - a határozatban jelölt bizonyítékok szerint - a jogi út nélküli adósságrendezéshez előre és mindenkitől gyűjtötték, anélkül, hogy annak indoka, szükségessége felmerült volna, ezért kérelem hiányában a vélelmet megalapozó jogszabályra nem hivatkozhattak. Az önkéntesség csak abban az esetben lehet alap, ha a személyes adatok megadása előzetes és mindenre kiterjedő tájékoztatáson alapul, amely a jelen esetben nem volt megállapítható a tájékoztatás - az alábbiakban kifejtetten elfogadott - hiányosságai miatt.
- [46] A különleges adatok körében a felperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy mivel azokat az adós fizetéskönnyítés vagy akadályközlés keretében közli, ezért ennek kezelésére az Infotv. 6.§ (6) bekezdése jogalapot biztosít. A felperesek a felülvizsgálati kérelemtől eltérően a kereseti kérelmükben az adatkezelésük jogalapját ebben a körben az Infotv. 5.§ (2) bekezdés a) pontjára és 6.§ (5) bekezdés a) pontjára alapították, nem pedig az Infotv. 6.§ (6) bekezdésére. A különleges személyi adatokra való hivatkozás körében állították, hogy annak kezelése az adósság részleges vagy teljes elengedése, a fizetéskönnyítés érdekében történik, ez azonban döntési mechanizmussal nem volt alátámasztott érvelés, továbbá ezeket az adatokat mindenkitől, nemcsak az adósságrendezéssel érintett adósoktól gyűjtötték. A különleges adatok körében az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az egészségügyi adat az Infotv. 3.§ (3) bekezdés b) pontja alapján különleges adatnak minősül, annak kezeléséhez törvényi felhatalmazás, vagy az érintett írásos hozzájárulása kell. Az

írásos hozzájárulásnak is azonban előfeltétele az érintett mindenre kiterjedő, előzetes tájékoztatása és az ezen alapuló informált beleegyezése. Az alperesi határozat a tájékoztatás hiányosságait is feltárta, ezért nem bizonyította, hogy az adatalanyok ha írásban hozzájárultak is az adatkezeléshez, a hozzájárulásuk megfelelő tájékoztatáson alapult, ezért a hozzájárulás meglétét emiatt elfogadni nem lehet.

[47] A felperesek a tájékoztatási gyakorlat hiányosságait az alperesi határozatban megállapított írásban, telefonon, honlapon történő, illetve személyes felkeresések alkalmával alkalmazott gyakorlat kapcsán nem kifogásolták, mindössze arra hivatkoztak, hogy az Infotv. 20.§ (1) és (2) bekezdése helyett az Infotv. 20.§ (4) bekezdését kellene alkalmazni e körben. Ez utóbbi rendelkezés a személyes tájékoztatás lehetetlenségét vagy aránytalan költségét tekinti olyan kimentési oknak, amely a közvetlen tájékoztatás teljesítése alól felmentést ad. A perbeli esetben azonban megállapítható, hogy az engedményezést követően a „késői puha behajtási” szakaszban felszólító levelet küldenek az adósoknak, ezt követően telefonos kihívásokat teljesítenek és két ilyen telefonhívást követően ismételt felszólító levelet küldenek az adósoknak. Mivel az engedményezésről a II. rendű felperes értesíti az adósokat, és ezt követően az I. rendű felperes is felszólító levéllel megkeresi az adósokat, mód van arra, hogy az adósok közvetlenül, személyes tájékoztatást kapjanak ezekben a levelekben az adatkezelés körébe tartozóan az adatgyűjtés tényéről, az érintettek köréről, az adatgyűjtés céljáról, időtartamáról és az adatkezelő személyét is megismerjék, a megfelelő jogorvoslati tájékoztatást megkapják. Ezzel szemben az adatkezelés folyamatában a 20.§ (1)-(2) bekezdés szerinti tájékoztatásra sohasem kerül sor, az I. rendű felperes – ha tájékoztat egyáltalán – a honlap hiányos tájékoztatójára utal vissza. Mindebből következően alaptalan a felpereseknek az a hivatkozása, hogy az aránytalan költségre és a nagyszámú ügyfélre tekintettel csak közzététel útján teljesíthették a tájékoztatási kötelezettségüket. Az alperes egyébként vizsgálta a honlapon közzétett tájékoztatást is, amelynek kapcsán ellentmondó tájékoztatás adását állapította meg az adatváltozás bejelentése kapcsán, továbbá azt állapította meg, hogy a honlapon közzétett tájékoztatás túl általános megfogalmazásokat tartalmaz, és nem nyújtott arra tényleges információt, hogy az adatkezelésre mely adatokat érintően, milyen esetekben, mely jogos érdek érvényesítése érdekében kerül sor. Így még ha a közzététel megtörténte elfogadható is lenne, annak jogszerű módon való teljesítése nem igazolt.

[48] A behajtás eredményét érintő adattovábbítás körében a felperesek azt állították, hogy a kölcsönszerződés aláírásakor az adósok előzetes hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy egy későbbi engedményezést követően adatai visszaadásra kerüljenek a kölcsönt

adó bankhoz. Az alperesi határozat 8. pontja megállapította, hogy a II. rendű felperes valamennyi üzletszabályzata azt tartalmazza, hogy a számlatulajdonos/adós kifejezetten, határozottan és visszavonhatatlanul hozzájárul, hogy a faktorcég a követelés behajtásának eredményéről a Banknak kockázatkezelési és kockázatelemzési célból a számlatulajdonos/adós banktitkot képező adatait átadja. Ez a hozzájárulás sem fogadható el, mert egyrészt a visszavonhatatlan hozzájárulás ellentétes az Infotv. céljával, azaz azzal, hogy személyes adatával mindenki maga rendelkezik. Ezért a korlátozás nélküli visszavonhatatlan hozzájárulás igénylése jogszerűtlen, és nem vezet érvényes hozzájárulás adásához, emiatt kizárja az adatkezelés jogszerűségét is. Az alperes helytállóan mutatott rá arra, hogy megfogalmazásban megnevezett faktorcég megfogalmazás túl általános, abból nem derül ki, hogy ki az a harmadik személy, aki az adatokat továbbítja, a továbbításhoz pedig megfelelő tájékoztatás nélkül nem lehet hozzájárulni, továbbá az adatkezelés jogát nem lehet engedményezni. Ezekkel az alperesi érvekkel a Kúria is egyetért, ezért a határozat 8. pontjában foglalt megállapításokat jogszerűnek találta, és ezt a kérdést az elsőfokú bíróság is helytállóan ítélte meg, az Infotv. 6.§ (5) bekezdés a) pontjának megsértése nem állapítható meg.

[49] A bíróság tekintetében az alperes a határozata V. pontjában súlyosbító körülményként értékelte a jogsértés súlya körében, hogy a jogsértő adatkezelés annyiban ismétlődő, folyamatos jellegű, hogy a vizsgált időszakban végig fennállt. A felperesek álláspontjával ellentétben az „annyiban ismétlődő” kifejezés nem azt jelenti, hogy ismételt jogsértés ténye került súlyosbító körülményként értékelésre, hanem azt, hogy a jogsértés folyamatosan fennállt a vizsgált időszakban, tehát a jogsértés folyamatos jellege került súlyosbító körülményként értékelésre, ezért az Infotv. 61.§ (1) és (4) bekezdésének megsértésére nem került sor.

[50] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes határozata törvényes és megalapozott, ezért a felperesek alaptalan keresetét jogszerűen utasította el ítéletével. Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[51] A peresztes felperesek a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján külön-külön kötelesek az alperes jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, továbbá külön-külön kötelesek a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték megfizetésére is a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján. A Kúria azt támadó felülvizsgálati kérelem hiányában nem vizsgálhatta az elsőfokú bíróságnak az illeték viselésére vonatkozó rendelkezése

jogszerűségét. Az elsőfokú bíróság sem tekintette a felpereseket egyetemleges pertársaknak, ezért a perindításuk folytán külön-külön kötelesek a felülvizsgálati illeték megfizetésére.

Budapest, 2018. március 28.

**Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella s.k.
előadó bíró, Dr. Rothermel Erika s.k. bíró**